

499-969

ა-722

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ბელნაწერის უფლებით

იოსავა ნელი აბესალოშის ასული

მარი ბროსე და ქართული გრამატიკის
საკითხები

10.02.01 - ქართველური ენები

ავტორეფერატი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი ნაშრომისა

თბილისი
1999

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

იოსავა ნელი აბესალომის ასული

**მარი ბროსე და ქართული გრაფიკის
საკითხები**

10.02.01 – ქართველური ენები

ავტორეფერატი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი ნაშრომისა

თბილისი
1999

ნაშრომი შესრულებულია ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კავკასიურ ენათა კათედრაზე

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი **თ. უთურგანიძე**

სადისერტაციო საბჭოს მესამეტი: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი **ბ. მინიანი**

ოპონენტური ოპონენტები: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი **მ. ბაბუნიანი**
ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი **ნ. კოტინოვი**

ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის – საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის არნ. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

დისერტაციის დაცვა შედგება 1999 წლის 8 დეკემბერს, 14 საათზე, ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სადისერტაციო საბჭოს P 10.02 C №ნ სხდომაზე (აუდიტორია №93)

მისამართი: 380028, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი №1.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება თსუ სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში (მალღივი კორპუსი). მისამართი: უნივერსიტეტის ქ. №2

ავტორეფერატი დაიგზავნა 1999 წ. 3/21

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

Handwritten signature

მ. შიბახაშვილი



ნაშრომის ზოგადი დასასიათება

თემის აქტუალობა. უცხოელ ქართველოლოგთა გამოკვლევების სათანადო შესწავლა ხელს უწყობს არა მარტო ენის პრობლემის კვლევას, არამედ ცხადად გვიჩვენებს იმდროინდელი მეცნიერული კვლევის დონეს. მათი ღვაწლის ღირსეულ დაფასებას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ქართული ენის ისტორიის კვლევისას.

მეცნიერული ქართველოლოგიის ფუძემდებლად ევროპაში სამართლიანად მიიჩნევენ ცნობილ ფრანგ ქართველოლოგსა და ორიენტალისტს, უნივერსალური ხასიათის მკვლევარს მარი-ფელისიტი ბროსეს. მ. ბროსე სწავლობდა არა მარტო ქართული ენის სტრუქტურას სხვადასხვა დონეზე, არამედ ამუშავდა ენის ფუნქციას ერის ცხოვრებაში და მეცნიერულ დონეზე უდარებდა ქართულს ინდოევროპულ ენათა ინდურ-ირანულ ენებს, ვინაიდან მათ შონათესავე ენად მიაჩნდა ქართული ენა.

მ. ბროსეს შრომებში წარმოდგენილია უაღრესად საინტერესო მასალა ქართული გრამატიკის საკითხების შესახებ და მისი გათვალისწინება აუცილებელია ქართული ენის ისტორიის შესწავლისას.

კვლევის მიზანი, ამოცანები და ობიექტი. მ. ბროსემ გასული საუკუნის 30-იან წლებში შეადგინა და 1834 წ. პარიზში ლითოგრაფიულად დაბეჭდა „ქელოვნება აზნაურებითი გინა ქართულისა ენისა თუთმასწავლებელი“. სადისერტაციო ნაშრომის მიზანი იყო ამ შრომის შესწავლა და მასში განხილული საკითხების ანალიზი. ამდენად ჩვენი კვლევის ობიექტს წარმოადგენდა ეს გრამატიკა, მ. ბროსეს საენათმეცნიერო შრომები და მ. ბროსეს პეტერბურგის არქივში დაცული მასალები.

მეცნიერული სიახლე. მ. ბროსეს მიერ პარიზში ფრანგულ ენაზე ლითოგრაფიულად დაბეჭდილი „ქელოვნება აზნაურებითი“ ჩვენს მიერ სრულად პირველად ითარგმნა ქართულ ენაზე და სადისერტაციო ნაშრომში გაანალიზებულია ამ წიგნში წარმოდგენილი ქართული გრამატიკის საკითხების ბროსესეული გაგება სათანადო შენიშვნებითა და კომენტარებით.

კვლევის მეთოდი. ნაშრომში გამოყენებულია აღწერითი (სინქრონიული) ანალიზის, შეპირისპირების მეთოდი, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში ისტორიულ-შედარებითი მეთოდი.

1769